

Seminarium licencjackie, semestr zimowy III rok

Moduł ma na celu merytoryczne i metodologiczne przygotowanie osoby uczestniczącej do wyboru tematu pracy licencjackiej, sporządzenia jej załącznika bibliograficznego, a wreszcie przygotowania jej szczegółowego konspektu. W ramach modułu omawiana jest struktura pracy, właściwości stylistyczne i edytorskie rozprawy, kwestie prawa autorskiego i zakres korzystania z narzędzi cyfrowych (SI). W ramach modułu osoby uczestniczące pogłębiają i poszerzają swoją wiedzę w odniesieniu do wybranego tematu i umiejętność samodzielnego gromadzenia, selekcji i wykorzystania materiału badawczego.

dr hab. AGNIESZKA PIELA, prof. UŚ

Świat przez pryzmat frazeologizmów

Serdecznie zapraszam Państwa na licencjackie seminarium językoznawcze w roku akademickim 2026/2027. Moje zajęcia seminaryjne kieruję do Studentek i Studentów zaciekawionych polską frazeologią oraz paremiologią. Problematyka prac magisterskich powstających w ramach ćwiczeń seminaryjnych koncentrować się będzie wokół badań konkretnych pól frazeologicznych i/lub paremiologicznych. Przykładowo:

- związki wyrazowe nazywające człowieka niemądrego: *głupi jak but (z lewej nogi), głupi jak tabaka (w rogu), (ktoś) ciężko myślący*,
- środki płatnicze w utartych konstrukcjach wyrazowych: *łatwy pieniądz, leżeć (spać, siedzieć) na pieniądzach (forsie), wtrącać (wsadzać, wtykać, dorzucać) swoje trzy grosze*,
- potrawy w polskiej frazeologii: *tani jak barszcz, narobić bigosu, rozebrać się do rosółu, grać do kotleta, nudny jak flaki z olejem*,
- frazeologizmy opisujące zamożność człowieka, np.: *bajecznie bogaty, zbijać fortunę*,
- frazeologizmy z nazwami narodowości, np.: *latający Holender, Mądry Polak po szkodzie, udawać Greka*;
- frazeologizmy pochodzące z różnych tekstów kultury (reklama, film), np.: *A świstak siedzi (i zawija w te sreberka), O czym ty do mnie rozmawiasz?, tu jest jakby luksusowo, Nie chce mi się z tobą gadać*;
- żartobliwe przekształcenia przysłów (np. w memach internetowych): *Jak sobie pościesz, to mnie zawołaj; Komu w drogę, temu trampki; Kto rano wstaje, ten kotu jeść daje//ten idzie po bułki; Wilk spity i owca się schlala*.

Oczywiście moi Seminarzyści będą mieli okazję zbudować własne frazeologiczne pole semantyczne. Bazę materiałową prac magisterskich stanowić będą różne źródła leksykograficzne, tj. słowniki ogólne i frazeologiczne języka polskiego, zbiory paremiologiczne oraz leksykony mieszczące skrzydlate słowa. Wszystkich zainteresowanych oglądem świata przez pryzmat frazeologii serdecznie zapraszam na moje seminarium.

MARIA WACŁAWEK

Język – edukacja – kultura – natura

Proponuję seminarium, które łączyłoby zagadnienia związane dydaktyką polonistyczną i tzw. miękkim językoznawstwem, szczególnie lingwistyką kulturową, a także ekodydaktyką, teatrem czy glottodydaktyką. Przygotowywane prace będą miały charakter opisowy (syntetyczne ujęcie zagadnień z literatury przedmiotu), a także badawczy, wiązany z przygotowaniem do zawodu nauczyciela i badacza (np. przeprowadzenie badań ankietowych wśród uczniów i analiza ich odpowiedzi, opracowanie materiałów przydatnych w dydaktyce szkolnej).

Proponowane kręgi tematyczne:

1. Językowy obraz świata młodych, językowo-kulturowe stereotypy, kulturemy a/i młodzież.
2. Frazeologia jako interpretacja świata a praktyka szkolna.
3. Szkolny polonista w czasach antropocenu – ekodydaktyka, błękitna humanistyka i in.
4. Uczeń jako *homo faber* – uczniowskie teksty twórcze czy odtwórcze?
5. Edukacja teatralna w dydaktyce polonistycznej.
6. Polonistyczna edukacja międzykulturowa. Uczeń z doświadczeniem migracyjnym w polskiej szkole.
7. Wykorzystanie tekstów (nie tylko) literackich w kształceniu kompetencji językowych uczniów polskich i cudzoziemskich.
8. Język perswazji, reklamy, retoryczność w praktyce szkolnej.

Wskazana problematyka może zostać poszerzona lub zmodyfikowana zależnie od zainteresowań uczestników seminarium.

dr hab. PAWEŁ TOMCZOK, prof. UŚ

Etyka i ekonomia narracji

W ramach seminarium omówione zostaną zagadnienia związane z budową i recepcją współczesnych utworów narracyjnych. Ekonomia narracji dotyczy wykorzystania chwytów, toposów, schematów narracyjnych rozumianych jako gotowe elementy wykorzystywane do konstrukcji opowieści. Etyka narracji wiąże się natomiast z problemem narracyjnej wiarygodności, prawdy w opowieści, związku z historyczną rzeczywistością. Relacja między ekonomią a etyką narracji jest zatem pełna napięć, które uczestnicy seminarium analizować będą na wybranych przykładach współczesnych tekstów kultury oraz ich recepcji.

dr MAGDALENA OCHWAT

Seminarium poświęcone jest przygotowaniu osób studiujących do napisania pracy licencjackiej w obszarze literaturoznawstwa oraz dydaktyki języka polskiego, ze szczególnym uwzględnieniem współczesnych wyzwań edukacyjnych i kulturowych. Jego celem jest wsparcie w wyborze tematu pracy, budowie warsztatu badawczego, opracowaniu zaplecza bibliograficznego, stworzeniu szczegółowego konspektu, a następnie przy napisaniu pracy. W ramach zajęć omawiane są zagadnienia metodologiczne, struktura i stylistyka pracy naukowej, a także kwestie związane z prawem autorskim oraz odpowiedzialnym wykorzystaniem narzędzi cyfrowych, w tym sztucznej inteligencji. Istotnym elementem seminarium jest rozwijanie umiejętności samodzielnego gromadzenia, selekcji i interpretacji materiału badawczego.

Seminarium ma charakter dydaktyczny, a proponowane obszary tematyczne obejmują m.in.:

- nowe metodologie i kierunki w humanistyce oraz ich obecność w edukacji szkolnej,
- humanistykę środowiskową jako odpowiedź na wyzwania klimatyczne i ekologiczne,
- rolę literatury w budowaniu odporności (rezyliencji) uczniów,
- zagadnienia dezinformacji w edukacji polonistycznej,
- zmiany w podstawie programowej (od 2026 roku) – nowe lektury, podejścia interpretacyjne oraz porównania z wcześniejszymi podstawami,
- reinterpretacje lektur klasycznych w kontekście współczesnych problemów społecznych i kulturowych.

Częścią prac licencjackich mogą być również elementy o charakterze empirycznym i praktycznym, takie jak:

- badania prowadzone w środowisku szkolnym (np. ankiety, wywiady, obserwacje),
- analizy odbioru lektur przez uczniów,
- opracowanie autorskich konspektów lekcji,
- przygotowanie części implementacyjnej, ukazującej zastosowanie wyników badań w praktyce dydaktycznej.

Seminarium pozostaje otwarte na indywidualne propozycje tematów, zwłaszcza te, które łączą literaturę z aktualnymi wyzwaniami cywilizacyjnymi, w szczególności środowiskowymi.

dr hab. MARZENA WALIŃSKA, prof. UŚ

Literatura, retoryka i mity

Zapraszam osoby zainteresowane podjęciem tematyki w jednym z proponowanych przez mnie obszarów:

- a. Literatury staropolska:
 - Świat przedstawiony w *Ogrodzie fraszek* Wacława Potockiego
 - recepcja literatury antycznej w poezji renesansu i baroku
 - konteksty i nawiązania: staropolskie inspiracje w literaturze polskiej XX i XXI wieku
 - propozycje własne z zakresu literatury dawnej
- b. Retoryka stosowana:
 - techniki retoryczne i erystyczne w sporach publicznych
 - perswazja w środkach masowego przekazu, ze szczególnym uwzględnieniem mediów cyfrowych (specyfika tekstów perswazyjnych publikowanych w internecie: w mediach społecznościowych, blogach, vlogach itp.)
 - manipulacja i propaganda: o wypaczeniach retoryki (na wybranych przykładach)
- c. Mitologia, mitologizowanie i mityzacja w literaturze nowożytnej: uniwersalizm i trwałość mitów greckich w literaturze i kulturze różnych epok.

dr ANNA GUZY

Uczeń o zróżnicowanych potrzebach edukacyjnych na lekcjach języka polskiego

Seminarium skierowane jest do studentek i studentów zainteresowanych problematyką zróżnicowanych potrzeb edukacyjnych uczniów w kontekście edukacji polonistycznej. Współczesna szkoła wymaga od nauczyciela nie tylko wiedzy przedmiotowej, ale także rozumienia sposobu funkcjonowania ucznia, jego możliwości językowych, emocjonalnych i poznawczych. Proponowane seminarium łączy zagadnienia z zakresu dydaktyki polonistycznej, językoznawstwa, psychologii edukacyjnej oraz neurodydaktyki. Szczególna uwaga zostanie poświęcona wspieraniu kompetencji językowych, komunikacyjnych i kulturowych uczniów o zróżnicowanych potrzebach edukacyjnych, m.in. uczniów z dysleksją, ADHD, trudnościami w koncentracji uwagi, zaburzeniami komunikacji językowej, doświadczeniem migracyjnym, a także uczniów szczególnie uzdolnionych.

Proponowane kręgi tematyczne:

1. Wspieranie kompetencji językowych i komunikacyjnych uczniów z trudnościami w uczeniu się.
2. Klimat edukacyjny, emocje i poczucie bezpieczeństwa ucznia w procesie uczenia się języka polskiego.
3. Język nauczyciela i komunikacja wspierająca ucznia w przestrzeni szkolnej.
4. Neurodydaktyka i edukacja włączająca w praktyce polonistycznej.
5. Dostosowanie materiałów dydaktycznych do zróżnicowanych potrzeb edukacyjnych uczniów.

6. Czytanie ze zrozumieniem, ortografia, grafomotoryka i trudności w nauce pisania uczniów.
7. Wczesne wspomaganie rozwoju językowego oraz kompetencji związanych z nauką czytania i pisania.
8. Wymowa języka polskiego i trudności ortofoniczne uczniów polskich oraz cudzoziemskich.
9. Uczeń zdolny w edukacji polonistycznej – możliwości wspierania i rozwijania potencjału ucznia.
10. Badania ankietowe dotyczące doświadczeń uczniów i nauczycieli związanych z edukacją polonistyczną i edukacją włączającą.
11. Dobrostan ucznia i nauczyciela.
Wskazana problematyka może zostać rozszerzona lub zmodyfikowana zgodnie z zainteresowaniami uczestników seminarium.

Proponowana literatura:

- M. Żylińska, *Neurodydaktyka. Nauczanie i uczenie się przyjazne mózgowi*, Toruń 2023;
T. Giza, *Praca z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w szkole ogólnodostępnej*, Kielce 2023;
J. Pyżalski, *Uczeń w świecie współczesnej szkoły. Problemy, wyzwania, wsparcie*, Warszawa 2024;
M. Jabłonowska, M. Tanajewska (red.), *Uczeń zdolny w szkole. Diagnoza, wsparcie, rozwój*, Warszawa 2022.

dr hab. FILIP MAZURKIEWICZ prof. UŚ

Proza polska XIX i XX wieku

powieść historyczna, problematyka realizmu, powieść modernistyczna, teorie powieści, powieść jako laboratorium